

Ny Forskning i Grammatik

Titel: Negation i engelsk
Forfatter: Niels Davidsen-Nielsen
Kilde: M. Herslund (red.). *Ny Forskning i Grammatik* 3, 1996, s. 35-48
URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/nfg/issue/archive>

© Forfatterne og Odense Universitetsforlag 1996

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af *Ny Forskning i Grammatik* (1993-2012) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Negation i engelsk

Niels Davidsen-Nielsen
Engelskprojektet

1. Indledning

En negativ sætning adskiller sig fra en tilsvarende positiv ved at udtrykke at en eller flere af de sandhedsbetingelser der må opfyldes for at denne positive sætning lader sig anvende, ikke er opfyldt. For at en positiv sætning som *Sanctions challenge vital interests* lader sig anvende, må det således være tilfældet at noget truer noget, at sanktioner truer noget, at noget truer interesser og at noget truer vitale interesser (se fx Huddleston 1984: 432). Med en negativ sætning som *Sanctions don't challenge vital interests* udtrykkes at et eller flere af disse forhold ikke gør sig gældende. Og ved hjælp af modsætningstryk kan man angive hvad det er for en sandhedsbetingelse der ikke er opfyldt:

- (1) 'Sanctions don't challenge vital interests.
- (2) Sanctions don't challenge 'vital interests.

Her angives ved hjælp af prosodi hvad der traditionelt kaldes negationens fokus.

Hvis sætningen udtales med umarkeret prosodi, dvs. med nukleært tryk på *interests* og uden prosodisk reduktion af dens foregående del, specificeres det ikke hvilken eller hvilke betingelser der ikke er opfyldt. Det må modtageren selv finde ud af ved hjælp af konteksten.

Negationens fokus kan også signaleres syntaktisk ved hjælp af kløvning:

- (3) It isn't sanctions that challenge vital interests.
- (4) It isn't vital interests that sanctions challenge.

En negativ sætning kan bruges ikke blot som en deskriptiv negation (dvs. hvor det drejer sig om sandhedsbetingelser der ikke er opfyldt),

men også som en benægtelse. Hvis A siger *Sanctions challenge vital interests*, så kan B benægte dette udsagn med en negativ sætning hvori *don't* udtales med nukleært tryk:

(5) Sanctions 'don't challenge vital interests.

Forskellen mellem deskriptivt nægtende sætninger og benægtelser kaster sommetider lys over vanskelige eksempler, som fx følgende:

(6) They don't owe me nothing.

I standardengelsk kan denne sætning kun bruges som en benægtelse af *They owe you nothing*. Uden for standardengelsk kan den imidlertid også bruges som en deskriptivt nægtende sætning, dvs. med samme betydning som *They don't owe me anything*.

2. Standardnegation

I sin standardudgave signaleres negation i engelsk ved at placere NOT efter operatoren, som i *The cycle of death will not continue*. Hvis der ikke er nogen operator i den tilsvarende positive sætning, indsættes en form af DO foran NOT i den negative sætning, som i *Sanctions don't challenge vital interests*.

I talt engelsk og i uformelt skrevet engelsk sammentrækkes det negative element med den foranstående operator. Hvis prædikatoren realiseres af en form af BE, HAVE eller WILL, er der imidlertid to sammentrækningsmuligheder, som illustreret af *She hasn't resigned yet* og *She's not resigned yet*. Sammentrækning af BE, HAVE eller WILL med subjektet er særlig almindelig hvis subjektet realiseres af et pronomen.

3. Negationens syntaktiske domæne

I de eksempler der er givet ovenfor, har negationens syntaktiske domæne være hele *sætningen*. Domænet kan imidlertid også være *lokalt*. Som et eksempel herpå kan nævnes *Not long ago my mother turned eighty*, hvor det kun er *long ago* der udgør negationens domæne.

Når man skal sondre mellem sætningsnegation og lokal negation, kan man betjene sig af nogle *negationstests* (se Klima 1964 og Payne 1985). For en sætning der som helhed er negativ, er det karakteristisk at den tillader:

- (i) et positivt frem for et negativt påhængsspørgsmål;
- (ii) en koordineret sætning der begynder med (AND) NEITHER frem for (AND) SO eller ender med EITHER frem for TOO;
- (iii) en konstruktion der begynder med NOT EVEN.

Efter disse kriterier er en sætning som *You can't come tomorrow* med kontraktion negativ som helhed:

- (1) *You can't come tomorrow, can you?*
- (2) *You can't come tomorrow and neither can your wife.*
- (3) *You can't come tomorrow and your wife can't come either.*
- (4) *You can't come tomorrow, not even in tails.*

Hvis der i denne sætning ikke er kontraktion og NOT udtales trykstærkt, kan der være enten sætningsnegation eller lokal negation. Det vil sige at *You can 'not come tomorrow* kan betyde enten 'du har ikke tilladelse til at komme i morgen' (sætningsnegation) eller 'du har tilladelse til ikke at komme i morgen' (lokal negation). Læsningen med lokal negation kan tydeliggøres ved tilføjelse af adverbialer, fx ved at sige *You can always not come tomorrow if you like*. I denne betydning er sætningen som helhed positiv, ikke negativ. Dette kan vises ved at bruge de ovennævnte tests:

- (5) *You can 'not come tomorrow, can't you?*
- (6) *You can 'not come tomorrow and so can your wife.*
- (7) *You can 'not come tomorrow and your wife (can not come) too.*

Sætningsnegation og lokal negation kan optræde i samme sætning. Som et eksempel der illustrerer dette, kan anføres:

- (8) *You can't 'not come tomorrow.*

4. Andre former for sætningsnegation end standardnegation

En negativ sætning er ikke altid kendetegnet ved at NOT forekommer efter operatoren. For det første finder man i engelsk sætningsnegation i sætninger med *negative eller negerede kvantifikatorer*. Eksempler:

- (1) A predawn earthquake in eastern Java caused *no* casualties or serious damage.
- (2) *Not everyone* is comfortable with the trend.

Negationens domæne er altså det samme i *The earthquake caused no casualties* og *The earthquake did not cause any casualties* (som anvendelse af de tre tests viser).

Sommetider er sætningsnegation med negative kvantifikatorer det eneste alternativ, som fx i *Nobody cares*. Her er *Somebody doesn't care* udelukket, med mindre *somebody* har specifik reference. I en række idiomatiske udtryk er sætningsnegation med negative kvantifikatorer praktisk taget det eneste alternativ, som i *It's no wonder* og *It's none of your business*. Og i sætninger med HAVE i betydningen 'eje' foretrækkes denne negationsform ofte frem for standardnegation, som i *We have no cash* (se Johansson & Lysvåg 1986: 241).

Bortset herfra er valget mellem sætningsnegation med en negativ kvantifikator og standardnegation stort set et spørgsmål om stil. For eksempel er valget mellem *The earthquake caused no serious damage* og *The earthquake did not cause any serious damage* stilistisk.

Sætningsnegation i form af kvantifikatornegation og standardnegation kan optræde sammen:

- (3) *Nobody didn't know the answer*.

Her er begge de negative elementer operative, så selvom sætningen som helhed er negativ – hvad anvendelse af de tre tests vil vise – ligger dens betydning tæt op ad betydningen af *Everybody knew the answer*.

Foruden sætningsnegation med negative og negerede kvantifikatorer finder man sætningsnegation udtrykt med *negative adverbialer*. Eksempler:

- (4) I *never* for a moment doubted the merit of our cause.
- (5) *Not everywhere* are the effects of these policies noticeable.

Til de negative adverbialer skal sandsynligvis henregnes BARELY, HARDLY, RARELY, SCARCELY og SELDOM, selvom disse ikke er formelt markerede som negative ved at begynde med /n/. Som det fremgår af følgende eksempler, giver anvendelse af de tre tests ikke noget helt klart resultat:

- (6) She scarcely speaks a word of Danish.
- (7) She scarcely speaks a word of Danish, does she?
- (8) She scarcely speaks a word of Danish and neither does her husband.
- (9) ?* She scarcely speaks a word of Danish, not even to her husband.

Mens de to første tests peger på at SCARCELY er et negativt adverbial, gælder dette ikke for den tredje. Eksempel (9) er ugrammatisk eller i bedste fald af tvivlsom acceptabilitet. Derimod er *She scarcely speaks a word of Danish, even to her husband* velformet, og det peger på at SCARCELY er positivt.

Ifølge nogle grammatikere er ikke blot BARELY, osv., men også LITTLE og FEW negative, i modsætning til A LITTLE og A FEW. De betragter altså *I understood little of what she said* som negativ og *I understood a little of what she said* som positiv. Det er dog rigtigere at sige at LITTLE og FEW befinder sig i en *gråzone* mellem positiv og negativ, endskønt klart nærmest ved den positive ende af skalaen. Sætninger som de følgende er altså ikke absolut negative:

- (10) The earthquake caused few casualties.
- (11) The earthquake caused little damage.

Hvad angår de tre tests er de positive:

- (12) The earthquake caused few casualties, didn't it?
 (13) The earthquake caused few casualties and so did the ensuing landslide.
 (14) *The earthquake caused few casualties, not even at the epicentre.

Med hensyn til *inversion* opfører FEW og LITTLE sig imidlertid som explicit negative adverbialer og som de implicit negative adverbialer BARELY, HARDLY, RARELY, SCARCELY og SELDOM. Dette kan man konstatere ved at sammenligne sætninger som følgende:

- (15) Little did John expect this move.
 (16) Nowhere are the effects of these policies more evident than in Denmark.
 (17) Hardly a word did he utter.

5. Lokal negation

De mest indlysende eksempler på lokal negation finder man i de tilfælde hvor et ord indeholder et *negativt præfiks*. Eksempler:

- (1) *Incredulity* reigned again.
 (2) My car keys have *disappeared*.
 (3) Patek Philippe is *unlike* any other watch.

Negation inden for ordets grænser kan også signaleres med suffikset *-less*:

- (4) The new book on Bernstein is a *passionless* hagiography.

Lokal negation uden for ordets grænser kan som nævnt udtrykkes med NOT. Dette er almindeligt foran adjektiver og adverbier der begynder med et negativt præfiks:

- (5) Our new therapy is a *not insignificant* step in the right direction.
 (6) *Not infrequently* there is torrential rain on this part of the coast.

Negationens syntaktiske domæne er også lokalt i sætninger som *I hope not* og *I'm afraid not*, hvor NOT realiserer hhv. et objekt og en adjektivskom-

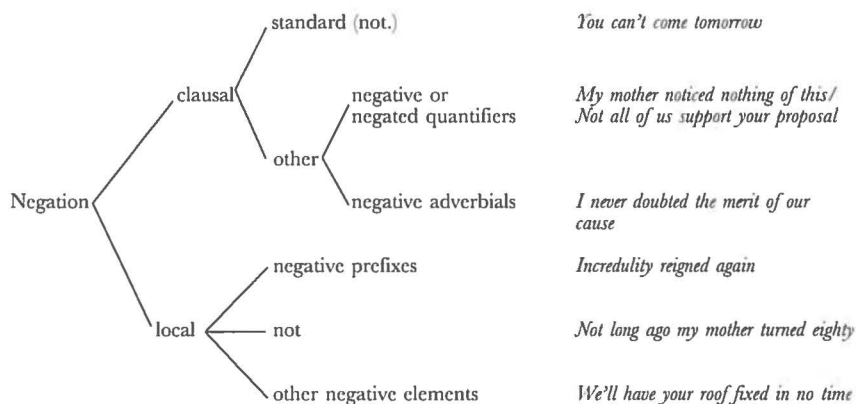
plementering og viser tilbage til noget tidligere nævnt. Disse sætninger er altså positive.

Lokal negation uden for ordets grænser med andre negative elementer end NOT kan illustreres med følgende eksempler:

(7) We'll have your roof fixed in no time.

(8) The underlying objective is nothing less than regime toppling.

De forskellige negationstyper er sammenfattet i tavle I:

Table 1: Types of negation

6. Ikke-assertive former

Nogle engelske ord er typisk begrænset til at forekomme i negative sætninger, interrogative sætninger og betingelsessætninger, dvs. i konstruktioner der ikke udtrykker en assertion som positive deklaratve sætninger sædvanligvis gør.

Betegnelsen 'assertion' er her brugt som i den engelske grammatiske tradition (fx af Quirk et al. 1985). I almindelig logisk forstand kan negative deklaratve sætninger imidlertid betragtes som assertioner lige som positive eftersom de på basis af facts kan bedømmes som sande eller falske.

Forekomsten af ikke-assertive former i de nævnte sætningstyper kan illustreres med følgende eksempler med EVER:

- (1) She hasn't ever made me happy.
- (2) Has she ever made you happy?
- (3) If I have ever made you happy (I will not have lived in vain).
- (4) *She has ever made me happy.

De former der typisk er begrænset til ikke-assertive kontekster, er ANY, komplekse pronominer og adverbier der begynder med ANY (ANYTHING, ANYBODY, ANYONE, ANYWHERE), EITHER, EVER, YET og AT ALL.

I negative sætninger optræder disse former både hvis der er standardnegation og hvis der er andre former for sætningsnegation:

- (5) The Prime Minister hasn't resigned yet.
- (6) You'll never get anywhere in a roomful of women.

Sommetider finder man også ikke-assertive former i positive deklarative sætninger hvori der er ord med negative præfikser (lokal negation) eller ord der giver associationer af forbehold:

- (7) We disapprove of any intervention in that area.
- (8) We frown on any such idea.

Ikke-assertive former bruges endvidere i implicit negative sætninger med adverbialerne BARELY, HARDLY, RARELY, SCARCELY eller SELDOM:

- (9) After my divorce I scarcely see anybody at all.

Hvad assertive vs. ikke-assertive former angår, opfører LITTLE og FEW sig som negative elementer, og det samme gælder ONLY:

- (10) The earthquake caused little damage anywhere.
- (11) Few people have ever made me that happy.
- (12) Only my husband has ever made me that happy.

7. Negationens semantiske rækkevidde

I afsnit 3 blev negationens syntaktiske domæne behandlet, og der blev sondret mellem sætningsnegation og lokal negation. I dette afsnit behandles negationens semantiske rækkevidde, dvs. det beslægtede, men ikke identiske spørgsmål om hvilken del af en sætnings betydning det negative element har semantisk indflydelse over.

Ved syntaktisk lokal negation i form af præfikser har det negative element kun semantisk indflydelse på ordet det føjes til, fx i *She's quite insincere*. Ved negation uden for ordets grænser med NOT eller andre negative elementer kan det også blot være ordet lige efter der påvirkes semantisk, som i *In no time we'll have your roof fixed*. Men det kan også være en ordgruppe, som i *I've read a not too encouraging report on arms control*, hvor det er adjektivgruppen *too encouraging* der rammes. Endvidere skal det nævnes at i et eksempel med lokal negation som *You may not do the dishes* (i betydningen 'jeg fritager dig for at vaske op') er det hele prædikationen *do the dishes* der udgør negationens semantiske rækkevidde.

Ved sætningsnegation kan det negative elements semantiske rækkevidde være hele sætningens proposition:

- (1) Sanctions don't challenge vital interests.
[Not [sanctions challenge vital interests]]

At subjektet er inkluderet, fremgår af at eksemplet kan udtales med modsætningstryk på *sanctions*, dvs. negationens fokus kan ligge på dette ord.

Imidlertid er det hyppigt tilfældet at noget af det semantiske materiale der indkodes i en sætning med syntaktisk sætningsnegation falder *uden for* negationens semantiske rækkevidde. Dette er ofte tilfældet med *adverbialer*. For det første opfører *disjunktter* og *konjunktter* sig altid således:

- (2) Sanctions don't challenge vital interests, unfortunately.
[Unfortunately [not [sanctions challenge vital interests]]]
(3) Sanctions don't challenge vital interests, however.
[However [not [sanctions challenge vital interests]]]

Adjunkter adskiller sig fra disjunker og konjunker ved oftest at falde inden for negationens semantiske rækkevidde. Dette gælder altid hvis de er *obligatoriske*.

- (4) All the grand remembrance could not keep his focus on the battles of the last good war. (S P O A)

Fakultative adjunkter kan også falde inden for negationens semantiske rækkevidde:

- (5) This bottle isn't labelled very clearly.

Men de kan også falde uden for. Dette gælder især årsags- og hensigtsadverbialer:

- (6) For those reasons I didn't write the book.

Også når det placeres finalt, kan et sådant fakultativt adjunkt stå uden for negationens semantiske rækkevidde, men i så fald udtales det uden prosodisk prominens:

- (7) I didn't write the 'book for those reasons.

Hvis adjunktet her udtales med prosodisk prominens, trækkes det ind under negationens semantiske rækkevidde:

- (8) I didn't write the book for 'those reasons. (eller: for those 'reasons)

Om et fakultativt adjunkt ligger inden for eller uden for negationens semantiske rækkevidde kan også signaleres med konstituentrækkefølge:

- (9) I didn't kill him deliberately. (indenfor)
 (10) I deliberately didn't kill him. (udenfor)

I denne forbindelse kan bemærkes at placering af adjunktet foran det negative element ikke normalt angiver at adjunktet ligger uden for negationens semantiske rækkevidde. I et eksempel som *Without autonomy*

we cannot have a free and democratic society ligger det fakultative adjunkt *without autonomy* således indenfor.

Hvis et adjunkt falder uden for negationens semantiske rækkevidde, er den sætning der bliver tilovers når adjunktet fjernes, en *logisk følge* af den sætning hvori det bevares. For eksempel er *I didn't kill him* en logisk følge af *I deliberately didn't kill him*.

Hvis et adjunkt falder inden for negationens semantiske rækkevidde, er den sætning der bliver tilbage når adjunktet fjernes *ikke en logisk følge* af den sætning hvori det bevares. For eksempel er *I didn't kill him* ikke en logisk følge af *I didn't kill him deliberately*. I eksemplet med adjunkt dræbes den omtalte mandsperson, men i eksemplet uden adjunkt dræbes han ikke.

Modale hjælpeverber kan stå inden for eller uden for negationens semantiske rækkevidde. Det første kan illustreres med deontisk MAY:

- (11) You may not borrow my car.
[Not [permitted [you borrow my car]]]

Det andet kan illustreres med epistemisk MAY:

- (12) She may not understand your decision.
[Possible [not [she understand your decision]]]

Med indførelse af negationens semantiske rækkevidde modificerer man i en vis forstand sondringen mellem sætningsnegation og lokal negation, dvs. det der er anført om negationens syntaktiske domæne. En sondring der opstilles først, viser sig siden at skulle raffineres således at der kan foreligge sætningsnegation samtidig med at enkelte af sætningens elementer falder uden for negationen.

8. Overflyttet negation

I komplekse sætninger kan negationen gå på hovedsætningen, bisætningen eller begge dele:

- (1) Sanctions don't challenge vital interests, as it happens.
- (2) Police know that the shooter was not a professional.
- (3) I didn't write the book in order to make money.

I nogle tilfælde – især i uformel stil – overflyttes (eller 'hæves') negationen fra bisætningen hvor den hører hjemme semantisk, til hovedsætningen:

- (4) It doesn't look as if Major knows the answer to this.
(smlg. It looks as if Major doesn't know the answer to this)

De hovedsætningsverber der tillader denne form for negationsoverflytning, er meningsverber som *believe*, *expect*, *imagine*, *suppose*, *think* og perceptionsverber som *appear*, *seem*, *feel*, *look*, *sound*. Som et eksempel med et meningsverbum kan gives:

- (5) I don't believe/think it's raining any longer.

Komplekse sætninger med overflyttet negation er praktisk taget synonyme med sætninger hvori negationen bevares i bisætningen. Ifølge nogle grammatikere mister negationen lidt af sin styrke ved at blive hævet, men rigtigheden heraf er nu ikke indlysende.

Et specielt problem foreligger i eksempler som følgende:

- (6) I don't believe the man in charge is able to handle the situation.
- (7) I believe the man in charge isn't able to handle the situation.
- (8) I believe the man in charge is unable to handle the situation.

Det spørgsmål der rejser sig, er om man skal antage at (6) er en negationsoverflyttet version ikke blot af (7), men også af (8), hvori negationen er *lokal*

En sådan analyse ville være forholdsvis abstrakt, idet negationsoverflytning i så fald ville være ledsaget af en ændring af det negative elements form (af UN til NOT). Hertil kommer at der i dette tilfælde er tale om en mærkbar svækkelse af negationens styrke. Derfor opererer jeg

ikke med overflytning af lokal negation i bisætninger til sætningsnegation i hovedsætninger.

9. Negation i ikke-deklarative sætninger

I *interrogative ja-nej sætninger* udtrykker negation at talerens forventning mht. ja-nej ikke er neutral, men positiv:

(1) Isn't your attitude changing?

Her søger taleren information, men samtidig udtrykkes en forventning om at den beskrevne situation foreligger. Betydningen er altsåomtrent 'Sig mig om jeg har ret i at antage at din holdning er ved at forandre sig?'

I positive *WH-spørgsmål* er talerens forventning altid positiv:

(2) Who persuaded you?

Her beder taleren om at få oplyst identiteten af den person som udførte en handling der antages at have fundet sted. Den tilsvarende *negative sætning*:

(3) Who didn't persuade you?

er ikke ret naturlig. Men hvis den gøres mulig ved kontekstualisering, betyder den omtrent 'Hvem var det der ikke hørte til den kreds af personer der overtalte dig?' Negative WH-sætninger er særligt almindelige når WH-ordet er WHY:

(4) Why won't you live in London?

Negative imperativiske sætninger dannes ved at sætte DON'T foran hoved verbet, også når dette er BE:

(6) Don't knock him unconscious.

(7) Don't be afraid.

Eksklamatoriske sætninger kan normalt ikke negeres, jfr. et eksempel som *How beautiful she looks!* Eksempler kan dog tænkes:

(8) How cleverly she doesn't stop speaking!

Denne sætning ville kunne benyttes til omtale af en person der er dygtig til ikke at lade sig afbryde.

Henvisninger

- Huddleston, R. 1984. *Introduction to the Grammar of English*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Johansson, S. & P. Lysvåg. 1986. *Understanding English Grammar*, Part I. Oslo: Universitetsforlaget.
- Klima, E. 1964. Negation in English. J. A. Fodor & J. Katz, eds. *The Structure of Language*. Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 246-323.
- Payne, J. 1985. Negation. T. Shopen, ed. *Language Typology and Syntactic Description I. Clause Structure*. Cambridge: Cambridge University Press, 197-242.